

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра Теорії спорту та фізичної культури

Бріскін Ю. А.

Михальчук С. А.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ І СПОРТІ

Лекція з навчальної дисципліни
«Вступ до спеціальності»

Тема 3. Професійна діяльність у фізичній культурі і спорті.

1. Поняття про професію і професійну підготовку.
2. Професійні компетентності фахівців фізичної культури.
3. Структура та зміст освітньо-професійної програми 017 Фізична культура і спорт.

1. Поняття про професію і професійну підготовку.

Професія – згідно з «Академічним тлумачним словником» рід занять, трудової діяльності, що вимагає певних знань і навичок та є джерелом здобуття засобів існування. У «Словнику із професійної освіти» поняття «професія» подається більш розгорнуто і трактується, як «вид трудової діяльності людини, яка володіє комплексом спеціальних теоретичних знань та практичних навичок, набутих у результаті фахової підготовки та досвіду роботи».

Професія є явищем яке історично і культурно зумовлене суспільством, об'єктивно визначається досягнутим рівнем розподілу праці також це набутий у процесі навчання і виховання, орієнтований на суспільний розподіл праці комплекс систематичних знань, умінь і навичок, здібностей і переконань людини, який є передумовою до виконання кваліфікованої праці в матеріальному і нематеріальному виробництві (Е. Калицький).

Існують різні підходи до трактування терміну «професійна підготовка». Узагальнено «**професійна підготовка**» є сукупністю специфічних знань, умінь, навичок, а також якостей, трудового досвіду і нормативної поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи за обраною професією. Метою професійної підготовки є пришвидшене здобуття навичок, необхідних для виконання обраної роботи або групи робіт.

Законодавство про вищу освіту та професійну підготовку базується на Конституції України і складається із законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших нормативно-правових актів.

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на різних рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл);
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень;
- науковий рівень.

Ці рівні регулюються «**Національною рамкою кваліфікацій**» яка ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників та запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сфері освіти.

Документ про вищу освіту (науковий ступінь) видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню (наукову) програму та пройшла атестацію.

Встановлено такі види документів про вищу освіту:

- Диплом молодшого бакалавра;
- Диплом бакалавра;
- Диплом магістра.

Перелік професій за якими може працювати випускник зазначено в освітній програмі згідно якої він навчається.

Освітня програма - єдиний комплекс складений з дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів, тощо спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. (ст. 1 Закону України «Про освіту»). Всі освітньо-професійні програми закладів вищої освіти складаються відповідно до Стандарту вищої освіти України.

Освітня програма має містити:

- Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
- Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей та/або предметів, дисциплін тощо, логічну послідовність їх вивчення;
- Форми організації освітнього процесу;
- Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- Інші освітні компоненти (за рішенням закладу вищої освіти).

Для прикладу розглянемо посадові обов'язки та компетентності найбільш поширених спортивних професій.

Державний тренер з виду спорту (збірної):

Завдання та обов'язки:

1. Безпосередньо відповідає за розроблення та виконання заходів, передбачених державними програмами розвитку виду (видів) спорту в Україні, цільовими програмами підготовки спортсменів до чемпіонатів світу, Європи та олімпійських ігор.
2. Планує, організаційно забезпечує та контролює розвиток інфраструктури виду (видів) спорту в Україні, надає методичну допомогу спортивним школам, училищам фізичної культури, школам вищої спортивної майстерності, центрам олімпійської підготовки.
3. Контролює їх роботу щодо підготовки членів та резерву збірної (збірних) команди України.
4. Вивчає та аналізує стан і досягнення розвитку виду (видів) спорту в Україні та на світовому рівні.
5. Здійснює аналіз і контроль за ходом підготовки та виступів збірної команди (команд) України та окремих спортсменів у змаганнях.

6. Відповідає за розроблення нормативно-правових документів щодо розвитку, виду (видів) спорту, календаря спортивних заходів з виду (видів) спорту та організовує його виконання.
7. Забезпечує координацію діяльності тренерського складу збірної команди (команд) України з виду (видів) спорту з комплексними науковими групами.
8. Контролює виконання вимог затвердженої системи відбору спортсменів для участі в чемпіонатах світу, Європи, Олімпійських іграх.
9. Контролює додержання антидопінгових вимог спортсменами.
10. Забезпечує співпрацю федерації (федерацій) з виду (видів) спорту з відповідними структурними підрозділами Комітету.
11. Здійснює контроль за підвищенням кваліфікації тренерів з виду (видів) спорту та тренерів штатної національної збірної команди (команд) України з виду (видів) спорту.
12. Відповідає за формування штатного розпису та персонального складу штатної національної збірної команди (команд) України з виду (видів) спорту, укладання контрактів зі спортсменами, тренерами та фахівцями.

Повинен знати:

- закони України; укази і розпорядження Президента України;
- постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів України;
- нормативно-правові акти державних органів з питань, що стосуються його діяльності; основні тенденції розвитку виду (видів) спорту, вітчизняний та світовий досвід з цього питання, можливості його ефективного використання і впровадження в Україні;
- основи методики, тренування;
- положення Олімпійської Хартії;
- статuti міжнародної, національної федерацій, правила змагань з виду (видів) спорту;
- державну мову.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професіями керівників нижчого рівня — не менше 5 років.

Головний тренер команди (збірної, клубної).

Завдання та обов'язки:

1. Здійснює загальне керівництво збірою командою України з виду спорту, тренерською радою збірної команди; несе відповідальність за виконання покладених на команду завдань.
2. Розробляє календар спортивних заходів, цільову програму підготовки та участі збірної команди України з виду спорту в змаганнях і несе відповідальність за їх реалізацію.

3. Забезпечує організацію навчально-тренувального та виховного процесу, дбає про здоровий морально-психологічний клімат у команді.
4. Контролює та коригує плани індивідуальної підготовки членів збірної команди України з виду спорту, веде необхідну облікову та звітну документацію, співпрацює з комплексними науковими групами.
5. Забезпечує формування складу збірної команди України для участі в офіційних міжнародних змаганнях з виду спорту згідно з вимогами затвердженої системи відбору та несе персональну відповідальність за її виступ у цих змаганнях.
6. Здійснює контроль за дотриманням антидопінгових вимог.
7. Контролює діяльність тренерів та спортсменів штатної національної збірної команди України.
8. Готує та подає пропозиції щодо матеріально-технічного та медико-біологічного забезпечення збірної команди України з виду спорту.

Повинен знати:

- чинне законодавство України, у тому числі з питань фізичної культури і спорту;
- новітні технології та сучасну методику спортивного тренування;
- положення Олімпійської Хартії;
- статуту міжнародної та національної федерацій;
- правила змагань з виду спорту;
- основні організаційні засади навчально-тренувальної, наукової та лікувально-профілактичної роботи у команді;
- державну мову.

Кваліфікаційні вимоги. Повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Післядипломна освіта в галузі управління. Стаж роботи за професіями керівників нижчого рівня — не менше 5 років.

Тренер-викладач з виду спорту (спортивної школи, секції і т. ін.)/ Тренер з виду спорту (федерації, збірної чи клубної команди, спортивної школи і т. ін.).

Завдання та обов'язки:

1. Веде навчально-тренувальну роботу, здійснює набір дітей у дитячо-юнацьку спортивну школу, секцію.
2. Проводить з ними навчально-тренувальну та виховну роботу, відбирає та орієнтує найбільш перспективних дітей і підлітків для подальшого вдосконалення спортивного результату.
3. Забезпечує підвищення спортивної підготовки учнів, зміцнення та охорону їх здоров'я, безпечне проведення навчально-тренувального процесу.
4. Використовує в своїй роботі ефективні методи спортивної підготовки.
5. Складає плани навчально-тренувальної підготовки.
6. Веде педагогічний контроль.

Повинен знати:

- основи методичного спортивного тренування;
- вимоги навчально-тренувальної, наукової та лікувально-профілактичної роботи із спортсменами;
- правила змагань.

Кваліфікаційні вимоги. Повна, базова або неповна вища освіта відповідного напрямку підготовки (спеціаліст, бакалавр або молодший спеціаліст). Для спеціаліста — без вимог до стажу роботи, бакалавра — стаж роботи у галузі фізичної культури і спорту — не менше 2 років, молодшого спеціаліста — не менше 3 років. Заслужений майстер спорту, майстер спорту міжнародного класу України, майстер спорту України.

2. Професійні компетентності фахівців фізичної культури.

Компетентність у перекладі з латинської *competentia* - означає коло питань, у яких людина має знання та досвід. Сучасне поняття «компетентність» розуміють як:

1. якість особистості або сукупність якостей, мінімальний досвід діяльності в заданій сфері;
2. вміння мобілізувати в конкретній ситуації отримані знання та досвід, з врахуванням зовнішніх обставин;
3. деяка загальна здатність людини, що базується на його знаннях, досвіді, цінностях і здібностях та яка не зводиться ні до конкретних знань, ні до навичок, а проявляється як можливість встановлення зв'язку між знанням та ситуацією;
4. здатність застосовувати знання та уміння ефективно й творчо в міжособистісних відносинах – ситуаціях, що передбачають взаємодію з іншими людьми в соціальному контексті так само, як і в професійних ситуаціях;
5. спроможність кваліфіковано здійснювати діяльність, виконувати завдання або роботу; набір знань, навичок і ставлень, що дають змогу особистості ефективно діяти або виконувати певні функції, спрямовані на досягнення певних стандартів у професійній галузі або певній діяльності.

В Стандарті вищої освіти України виділяють наступні компетентності фахівців фізичної культури: інтегральну, загальні, спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності спеціаліста:

1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
4. Здатність працювати в команді.
5. Здатність планувати та управляти часом.
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
9. Навички міжособистісної взаємодії.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.
2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.
3. Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення.
4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.
5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.
6. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.
7. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини.
8. Здатність проводити біомеханічний аналіз рухових дій людини.
9. Здатність надавати долікарську допомогу під час невідкладних станів.
10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.
11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом.

12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

13. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.

14. Здатність до безперервного професійного розвитку.

Стандарт вищої освіти передбачає перелік вмінь та навичок якими має володіти випускник в результаті навчання, а саме:

1. Вміння здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.

2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.

7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.

8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

9. Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.

10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту.

12. Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.

13. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.

14. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.

15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.
16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.
17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.
18. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом.
19. Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.
20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.
21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Структура та зміст освітньо-професійної програми 017 Фізична культура і спорт.

Всі освітньо-професійні програми закладів вищої освіти складаються відповідно до Стандарту вищої освіти України. У цьому документі розширено визначено їх загальну структуру та зміст:

1. **Об'єкти вивчення та діяльності:** сфера фізичної культури і спорту
2. **Цілі навчання:** підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, під час професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання.
3. **Теоретичний зміст предметної області:** парадигми, концепції, теорії фізичної культури і спорту; соціально-гуманітарні науки; педагогіка і психологія; основи анатомії, фізіології, біохімії, гігієни, спортивної медицини; загальна теорія здоров'я, здорового способу життя.
4. **Методи, методики та технології:** загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності; спостереження, опитування, тестування та вимірювання у фізичній культурі і спорті; словесні, наочні та практичні методи фізичного виховання та спортивної підготовки; технології організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів; надання долікарської допомоги; інформаційно-комунікаційні технології.
5. **Інструменти та обладнання:** сучасне інформаційно-комунікативне обладнання; спеціалізоване програмне забезпечення; фізкультурно-спортивне спорядження та обладнання.
6. **Перелік компетентностей якими повинен володіти спеціаліст.**

Лекцію підготовано з використанням матеріалів:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Тлумачний Словник української мови: в 11 томах. — Том 8, 1977. — Стор. 332. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/profesija>
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
5. Національна рамка кваліфікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
7. Постанова Кабінету Міністрів від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
8. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. – К.: Видавництво «Соцінформ», 2010.
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 зі змінами від 21.12.2017 № 1648 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>
10. Aligning a European Higher Education Structure in Sport Science [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eose.org/ressource/aehesis/>
11. Романчук О.В., Проценко У.М. Аналіз основних дефініцій професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту// Загальна педагогіка та історія педагогіки М., 2019. – Том 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/11/part_2/7.pdf
12. Забіяко Ю. Професійна підготовка фахівців фізичної культури та спорту. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2013 № 2.
13. Великий тлумачний словник української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. в. Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005.
14. Рівні вищої освіти та наукові ступені в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rivni-vishoyi-osviti-ta-naukovi-stupeni>

15. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://jobs.ua/dkhp>

Рекомендована література з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»

Основна:

1. Вступ до спеціальності : курс лекцій для студентів спеціальності 017 Фізична культура і спорт. Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2023.
2. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / Келлер В. С., Платонов В. М. – Львів : Українська спортивна Асоціація, 1992. – 269 с.
3. Львівський державний університет фізичної культури (1946–2016) : попул. енцикл. / авт. кол.: Ф. Музика, А. Вовканич, В. Левків, Ю. Бріскін [та ін.] ; упоряд. О. Борис ; за заг. ред. Є. Приступи. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 488 с. – ISBN 978-966-7336-01-2.
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
5. Про академічну доброчесність : Закон України [Електронний ресурс]. – URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/>
6. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VI. [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
8. Про фізичну культуру і спорт : Закон України [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>.
9. Свістельник І. Інформаційна культура студента: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Ірина Свістельник. – Київ : Кондор, 2012. – 182 с.
10. Сова А. Іван Боберський (1873–1947): український націєтворець. Львів; Дрогобич, 2023. 72 с.
11. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт [Електронний ресурс]. – URL: <http://surl.li/izhjx>
12. Теорія і методика фізичного виховання / Методики фізичного виховання різних груп населення). Підручник / Під. заг. ред. Т. Ю. Круцевич. – К.: Олімпійська література, 2012. Т.2. – 392 с.

Допоміжна:

1. Бріскін, Ю. А., & Нерода, Н. В. (2022). Професійний спорт у системі соціальних практик спорту – головні тренди. Lex Sportiva, (1), 3–11.

<https://doi.org/10.32782/lexsportiva/2022.1.1>

2. Історичні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / [С. Ф. Матвеев, Ю. А. Бріскін, І. О. Когут та ін.]. – Київ : Асконіт, 2011. – 250 с. – ISBN 966-8436-14-7.

3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

4. Шкіцька І. Ю. Основи академічної доброчесності: практикум : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Шкіцька Ірина Юріївна. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с. – URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/31709>.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій, демонстрація відеороликів з тематики навчальної дисципліни.

2. Міністерство молоді та спорту України [Електронний ресурс]. – URL: <https://mms.gov.ua/>.

3. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – URL: <https://mon.gov.ua/ua>.

4. Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського у персоналіях (1946–2021 рр.) [Електронний ресурс]. – URL: <http://surl.li/izhqh>.

5. Репозитарій Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/>.

6. Сайт дистанційного навчання Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – URL: <http://study.ldufk.edu.ua/>

7. Olympics [Електронний ресурс]. – <https://www.youtube.com/channel/UCTI3QQTvqHFjurroKxexy2Q>.